

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any IV.—TARRAGONA, 14 Maig de 1916.—Núm. 137.

BIBLIOTECA PÚBLICA

TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Rambla de Sant Joan, 50, baixos

TELÉFON, 255

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

El catalanisme (?) de la "Lliga"

DIFERENTES vegades ens hem ocupat de la feina que fa la «Lliga Regionalista» envers la lliberació de Catalunya i ens dol tenir de repetir que de cada dia, es més nula i de menys profitosos resultats per a la nostra aimada Catalunya, tota la actuació de aquella.

I ens dol doblement puig que alhora que la seva feina esdevé un mal per a Catalunya, hi han sempre alguns catalanistes de bona fé, per disort en gros nombre, que no se'n donen compte de que totes aquestes *estridencies catalanistes* de la Lliga Regionalista, sols se deixen sentir en els períodes electorals i que passats aquests temps practiquen sempre aquella política de acostament a Espanya, de la conquesta de la península espanyola, coses ja de conegut fracàs; i malgrat aixó, aquells bons catalanistes que deiem al comens continuen enamorats de la acció de la Lliga Regionalista, sens volguer sentir mal parlar-ne i lo que és pitjor, li donen el seu sufragi. Heu's aquí, doncs, perque diem que ho sentim per duplicitat.

Certament que la Lliga Regionalista té moments en que un qualsevol pot creure a ulls clucs que, a no tardar gaire, ha de ésser un fet la lliberació de Catalunya llegint els parlaments i els manifestos que donen a llum els prohoms regionalistes durant les propagandes electorals, i despres de aquestes es quan s'esvaeixen les seves promeses i posen de manifest les artimanyes tramades amb tota mena de politics centralistes amb el sol fi de treure major nombre de candidats triomfants, per a arribar al assoliment de la complerta representació catalana, per a conservar cert predomini dins la política espanyola...

Que, per que'n dubtém del catalanisme de la Lliga Regionalista?, tal vegada ens objectarà algú de aquells catalanistes que diem al començar. Per la senzilla raó, de que no'n tenen res i ni'n fan res, els regionalistes, en defensa del catalanisme.

Quan al Senat espanyol se mal parlá de la nostra hermosa Llengua, no hi hagué cap regionalista que se aixequés en sa defença. Are, molt recentment, ha sigut en la sessió de l'Ajuntament de Barcelona, de dues setmanes enrera, que se ha posat novament de rrelléu el catalanisme de la Lliga Regionalista. La municipalitat de Lió ha commemorat «La setmana del Llibre», i acordá dedicar la data del 29 d'Abril a En Granados, convidant a l'Ajuntament de Barcelona per a que hi assistís. La majoria regionalista d'acord amb els monàrquics i els carlins, presentaren una proposició, que en Durán i Ventosa defensá, per a que es demanés al cónsul d'Espanya a Lió, que hi representés a Barcelona, i en aquella defensa se digué, per boca dels capitosts regionalistes, «...que's consideraven honorats amb la representació del cónsul d'Espanya a Lió, que es el representant de la patria espanyola i de que entre els representants de la ciutat no hi han francófls ni germanófls, sinó únicament espanyols...»

Cal seguir amb mes proves? Cada dia se'ns presenten de noves i no'ns cansarem d'esmentar-les per a que els qui encare no se'n han donat prou compte, obrin els ulls i fassin un seré judici de la verdadera actuació catalanista de la Lliga Regionalista, no pas de la que pregonen, i tenim la complerta seguretat que a la fi veuran com ens sobra la raó de lo que venim dient, çò és, que la actuació de la Lliga Regionalista no és catalanista, i de que es antinacionalista.

Prou paraules

EL resultat de les darreres eleccions generals ha obert una gran discussió entre'ls periódics republicans de totes les tendencies. La pèrdua de vots republicans ha sigut manifesta i de tots regonéguda, així com que no hi ha hagut augmentos sensibles en les forces monàrquiques. Cal doncs, convenir, en que'ns trobem davant d'un retraïment de la massa republicana. I per a tornar-la a la lluita, per a donar-li l'entusiasme i decisió que li manquen, tots els orgues capdevaners de les distintes fraccions d'esquerra, han exposat la seva recepta.

Diguem ras i curt que de tot lo que hem llegit, res ens ha causat tanta impresió ni ha sumat tan absolutament la nostra conformitat com els diferents articles que sobre aquest tema ha publicat a *La Publicidad*, En Marcellí Domingo. I es que les paraules del nostre jove i eminent amic no sonen buides com les de molts altres. Son producte d'una experiència que ha tocat i ha viscut; filles son de la realitat i amb esforçat treball i constància ferma, les ha anades aprenent en el mateix camp de la lluita.

A Tortosa no s'ha parlat gaire d'unió i aquesta ha devingut una cosa tan conforme amb els desigs i les aspiracions de tothom, que ningú pensa en les diferents fraccions que integren el republicanisme en altres llocs. Allí, la conjunció de les forces esquerres, de demòcrates, de republicans i de socialistes, resulta tant natural i lògica, que tothom estranya que arreu no succeeixi lo mateix. Allí'ls problemes de la llibertat i de l'autonomia, están tan agermanats, que es per primera vegada que la llengua catalana ha sigut honorada d'una manera oficial en aquell Municipi.

Doncs, bé; ens hem de mirar en aquell exemple. Allí hi ha unió, conjunció, respecte a les aspiracions autonomistes i patriòtiques, perque hi ha activitats, i, sobre tot, activitats honorades en els homes i en els procediments. Es necessari que ho proclamem, perque es veritat. La gent republicana está cansada de que'ls seus elements directors obrin i visquin amb desconformitat complerta amb les doctrines que tants anys han predicat. Per a confondre's en la conducta els homes de la república i de la monarquia, sobre tota diferencia d'idees. I fins molts entenen que certs procediments i determinades normes, escanen millor als partits dinàstics que als republicans.

Es hora, per lo tant, que acabin els clams i les discussions, i allí ont hi hagi homes decidits i forces disposades a ajudar-los, s'entri en un període de franca i honorada activitat. Organitzem quieta i sossegadament el nostre exèrcit. Cridem als retrets i procurem infiltrar nova confiança als desenganyats. Convencem-nos que no n'hi ha prou de predicar reivindicacions patriòtiques i de exaltar avessos polítics, si descuidem l'obtenció de millores socials que'l poble necessita per a viure amb tota independència... I lo demés anirà venint com a conseqüència natural.

Prou paraules. Fets!

◆ ◆ ◆

Coses transcendents

De la necessitat del ensenyament en la llengua maternal

HA passat ja la foguerada lírica i sentimental en pro de la Llengua Catalana, i si repassém els discursos i articles que en tal ocasió han sigut escrits, principalment tractant del punt concret de la necessitat del ensenyament en català en les escoles de Catalunya, veurém una pobresa intel·lectual que desanima i aclapara. Si res ha demostrat la manca en nosaltres d'una intensa i ampla cultura pedagògica i d'un sentit d'investigació, ha sigut aquest fet: que no hagi sigut estudiada científicament aquesta qüestió tant viva i tant interessant del ensenyament en la llengua maternal.

Resumim les raons que han sigut anunciades, si bé sens exposar-les i desenrotllar-les metòdica i científicament, i que, si son vulgars no per aixó deixen de tenir un gran valor. Elles son: que no convé que al nen li siguin gens ni mica estranys l'escola, el llibre i el mestre, com succeeix si se l'ensenyava i educa en llengua diferent de la maternal, secant-se-li la font viva del seu interès, que es el secret i condició necessaria per a tota educació eficaç; que usant com instrument de llenguatge una llengua diferent de la paterna, se centupliquen les dificultats, se li posen al nen unes inútils dificultats massa grans per a que pugui superar-les; que, en aquest cas, no pot haber-hi entre el llibre i el nen, entre l'escola i el nen, entre el mestre i el nen, una directa i viva comunicació i, per consegüent, tampoc pot regnar en l'escola aquella viva espontaneïtat que fa plaentes i fecondes per a nens i professors les hores de l'escola; que la llengua es l'ànima dels pobles i que la vigoria i l'imperi d'una llengua está en raó directa de la força i vigoria del mateix; que l'única raó que's posa per a abonar l'ensenyament en castellà, çò es: «per a que aixís els nens puguin arribar a dominar la llengua castellana» no té pas cap valor, car precisament per a adquirir un idioma nou cal avans que's domini i's tingui perfeccionat el propi, el natural, i, ademés, mai aquella finalitat, l'adquisició d'una nova llengua, será de tal valor que a ella degui ser sacrificat el resultat de tota la demés cultura i educació i l'interès del nen i la vida de l'escola.

Raons aquestes i altres que s'han dit, que si bé poden formar un poderós alegat, devien també haber tentat a algú dels nostres teoritzants en Pedagogia a reunir-les i ferne un cos orgànic de ciencia pedagògica i hasta social, i no s'ha fet. I aixó es de doldre, car que si bé l'amor a la nostra forta i bella parla es patrimoni de tots els catalans, ja no ho es la convicció de que deuria d'ensenyar-se en català, al menys en les escoles primaries, a Catalunya, i ademés que es d'una gran conveniencia el que tots els problemes i totes les qüestions que s'agiten en alguna temporada entre les nostres gents, siguin discutits per qui's degui de manera alta i científica, per tal com aixís l'energia del nostre poble no s'esbravi solament en entusiasmes i lirismes, sinó que'n pugui quedar després un fermança de convicció basada en raons de ciencia, per tal com els nostres determinis i voluntats no siguin tant sols per un imperatiu del sentiment, sinó molt més imperatiu de la raó serena.

Ja que altres no ho han fet, jo tinc la gosadia de fer no el mateix, però cosa consemblant, çò es: exposar i desenrotllar una raó nova basada en principis fonamentals de la Pedagogia.

Diu aquesta ciencia que l'educació del llenguatge té una importancia molt gran, i podem dir nos

altres que la té molt més encara de la que generalment se li reconeix. Aquesta educació, puix, es transcendental en l'educació intel·lectual dels nens. Ella es la base, o al menys una de les bases imprescindibles, de tota l'educació de l'intel·ligència i per a l'adquisició de coneixements.

No treient encara la conseqüència que d'aquesta veritat se deriva per al fi d'aquesta disertació, hem de fer més clara i manifesta, car no es ella per cert evident, per a això bastaran algunes consideracions.

A mida que el nen va adquirint un coneixement més ample i profon, més complexe, de la realitat; a mida que adquireix noves i més complexes idees, va necessitant d'un llenguatge cada dia més ric de lèxic, de paraules cada dia més precises i de més exacta i fina significació, i d'un llenguatge cada dia més treballat, més cultivat, més ric de maneres i formes d'expressar-se; ço es: a mida que'l coneixement del nen va progressant i per tal com pugui aquest progrés realitzar-se planament i sense desdors, cal que el nen vagi cultivant igualment el seu llenguatge.

Hem d'advertir de pas, i a manera de digressió, que si fos estudiada la realitat en ella mateixa i no tant com avui s'acostuma en els llibres; si's busqués la ciència en la naturalesa i no, com ara, la naturalesa en la ciència exposada en el paper, naturalment i sense molt esforç el nen perfeccionaria millor el seu llenguatge, car a cada imatge i a cada idea que es formaria trobaria, car la buscaria i aplicaria, la paraula corresponent i que seria ja per a sempre paraula viva en el seu cervell; i observant i estudiant la naturalesa, adquirint imatges i idees del natural, seria com pensaria vivament, i allavors al ensemp exercitaria el seu parlar, car el mateix pensament nostre no es més que un llenguatge interior; mentre que ara per a cada paraula dels llibres—i tantes de paraules, Senyor!—no pot formar-se una imatge o una idea, i per aixó que aquestes paraules i aquells llibres resulten buids, sense sentit per al esperit infantil, *morts*, en una paraula, i com a tals son repugnats per l'esperit del nen que no les assimila pas. I aixó ens ho ensenya també l'experiència: la parauleria rellisca pel cervell del nen sense ni deixar-hi solament paraules i fent l'ensenyança cançada i aburrida.

I ço expost en aquesta digressió senyala ja com deuria ser l'educació del llenguatge. No pas mitjans la Gramàtica, ço es: un resúm de la ciència del llenguatge i d'un conjunt de regles i normes a seguir. Per qué pretendre, puig, que el procés del llenguatge del nen—procés i desenrotlló viu—necessita normes?

No's judicaria impropedent i hasta ridicol pretendre educar el pensament, l'intel·ligència del nen fent-li aprendre les normes i les regles de la ciència del pensar, ço es, de la Lògica? Se diria ademés que tal intent seria inútil, car els nens no poden pas entendre tals normes i tals regles. Dons, bé: la Gramàtica no es pas menys difícil, sinó més, que la mateixa Lògica.

Aixís, doncs, si es inútil la Gramàtica i també ineficás, cal desembrar-se d'ella al intentar l'educació del llenguatge infantil i seguir, com en el procés del desenrotlló de l'intel·ligència, el mateix camí que ell va seguint.

I fetes aquestes digressions, tornem a les consideracions d'avans. Hem vist com l'educació del llenguatge cal per a l'adquisició de coneixements. No es ella també necessària per a l'educació de l'intel·ligència, d'aquesta força vital intel·lectiva?—Per a contestar-nos satisfactoriament an aquesta pregunta, considerem que la força intel·lectiva depén en gran manera de les idees que hi han vives en el cervell i que aquella força intel·lectiva va despertant en les varies ocasions, relacionant, comparant, classificant o bé descomponent. Imaginem-nos un cervell sense cap idea ni cap imatge. Res podrà pensar; l'activitat intel·lectual serà nula, mentre que un cervell amb idees i imatges es fàcil que entri sempre en activitat, i amb major caudal d'idees amb més força. Estém, doncs, en el primer cas, en el de l'adquisició de coneixements. Ademés que les idees per tal que puguin ser posseïdes, cal que estiguin encarnades en paraules.

Recordem, sinó, per a convence-ns de la veritat

aquesta, un fenomen que's repeteix cada dia en el nostre pensar: Vé que devegades tenim una idea, i devegades un pensament, però confós, borrosament, com una nebulosa de llum escampada i que nosaltres ens esforçem per a concentrar-la. Aquella idea o aquell pensament pugnen per a neixer, però fins que trobem la paraula justa, precisa, la paraula viva, no's manifesten pas. Més ve que la paraula viva brota en el nostre record, i desseguida, instantaniament, l'idea o el pensament esclaten amb gran esplendor.—I per qué extranyar-nos d'aixó, si en veritat el nostre pensar no es més que un llenguatge interior i que no podem pas pensar sinó encarnant el pensament en paraules? Prou de vegades expressém les relacions—les de la quantitat, les relacions matemàtiques—amb fórmules despullades de tota paraula, però advertim que en tals cassos aixó es fa per a evitar la imprecisió que l'expressió verbal podria tenir i també per a abreviar, per a representar-les amb manera més simple, concisa i determinada; però aquelles fórmules no son sinó signes de paraules, i al llegir-les, amb paraules ho hem de fer, i al pensar-les per tal de veure la llur exactitud i llur pes, amb paraules les traduïm en la nostra ment.

ALBERT SANS FARGAS.

(Continuará.)

De la vida al camp

Beatus ille qui procul negotiis...

HORACI.

(Poesia guanyadora de la "Flor natural" en els Jocs Florals de Barcelona, de enguany.)

Aquella masia que fa olor de brosta
i és tota barrada damunt el pujol
i es torna tant roja de l'or de la posta
quan veu marxá'l sol.

Aquella masia que fora l'exida
té la virolada rojor dels clavells,
aquella masia que sempre és guarnida
de fores i rastrells...

L'hi escan ser feixuga i alçar-se en la cima
sentint tanta vida passar pels camins
quan l'ocell de fora'ses corrandes rima
amb l'ocell de dins;

quan l'ocell de fora sens cançons li envia
i amb elles aquell gust de cel que hi ha,
aquell gust de cel que entra a la masia
quan l'ocell s'en va;

quan saltant les feixes les engues brillantes
baixen a la plana bronzint com un llamp,
i alcen llurs crineres rosses, triomfantes,
a través del camp;

quan els ceps li allarguen les branques nuoses
per dar-li l'ofrena del seu millor most
i les oliveres li ombreguen formoses
les tardes d'agost...

Aquella masia és aspra i és forta
com la terra roja del rústec pujol,
si entreu allá dintre, passada la porta
sentiu gust de sol;

sentiu l'olor brava de boix que espatega
a dintre la cuina i en tot altre lloc,
(apar que la vida del mas hi batega
al ritme del foc!)

I us reb aquell home de cara arrugada
qui com un llampec té el mirar en l'ull
i us du de la cuina l'olor regalada
del menjar que bull.

I aquella mestressa amable i fecunda
qui de tant en tant sol eixí al portal
i mentres camina el pas li circunda
l'immens devantal.

Obríu les finestres, masovera bella,
perque a dins hi deixi l'ànima d'un cant,
ungida de gracia, la petita ocella
que passa volant!

Obríu les finestres, masovera bruna,
perque els jorns us donguin tot el seu perfum
i en el vostre somni cada nit la lluna
posi un raig de llum.

Obríu les finestres a l'aura i la calda
i rieu com l'hora que a l'entorn somriu,
rieu que l'infant en la vostra falda
té les galtes roges com pomes d'istiu!

FIDEL RIU I DALMAU.

Els jocs prohibits i el Sr. Governador

Al llegir en la premsa diària la ressenya de la sessió de l'Ajuntament del dilluns darrer, ens ha deixat esma-perduts la frescura del senyor Governador a l'afirmar que ignorava la magnitud que havia pres en nostra ciutat el vici del joc.

Es que'l Governador de Tarragona té una extensió de territoris tan gran que no li queda temps per a dedicar un parell d'hores per a repassar la premsa setmanal de la capital? O es que no té cap empleiat que conegui el català i li tradueixi els articles de la nostra premsa?

I fem aquestes preguntes perque en els números anteriors del nostre setmanari se hi publicaren varis articles que més clar no se li podien denunciar els abusos que en el joc hi havia, per lo tan es inconcebible el que el senyor governador fes, en plena sessió de l'Ajuntament, afirmacions tan categòriques demostrant ignorancia de una cosa que tan clara i contundent li havia denunciat el nostre periòdic.

Ja hi estem acostumats a les frescures dels governadors, pero no ens creiem que el senyor Ayala, amb aquella cara tristíssima i falta d'expressió que Deu li ha donat, arribés a tindre-ns la desconsideració, no enterant-se de lo que nosaltres li denunciem, com ho demostren les afirmacions transcrites.

Nosaltres som molt modestos, senyor Governador, pero també molt honrats i no en busquem de subterfugis per a evadir les nostres responsabilitats, sinó que al pà li diem pà i per lo tant sempre és la vritat la nostra norma.

Es a dir, concretant: o vostè no compleix lo que que creiem és un deure en tot Governador enterant-se o fent-se'n enterar de lo que diu la premsa de la seva *provincia* i que afecta an ella, o si es que s'en entera o l'enteren, ens ha vingut a dir que nosaltres no deiem la vritat al fer-li les denúncies del joc; i, francament, en un i altre cas no queda en gens bon lloc el senyor Governador.

Aquest tò despectiu que l'actual Governador ha demostrat per la premsa ens recorda el procedir correcte de un dels seus antecessors, el senyor Tudela, qui, en certa ocasió en que RENOVACIO va dirigir-li un article censurant la seva gestió, va tenir la delicadesa, per cert molt agrada, de dirigir un B. L. M. al nostre Director, prometent-li atendre les observacions que se li feien; i aixís mateix va complir-lo.

Prenguim bona nota el senyor Ayala i Gil, actual Governador civil de Tarragona i sa *provincia!*

GLOSA

V

Dels dos amors

(LLETRE AL AMIC)

O H, bon amic:

¿No sabs? Jo també soc enamorat; enamorat follament; més que l'altra volta: aquélla, jo ho era follament infantil, ho era d'aquella faisó tant i tant egoista, que sols s'estima a la nuvia perque plau ella i rés més i lo mateix d'ella a ell. Tu no ignores qu'ella fou que'm deixà a mi i jo ho justifico: l'amor infantil, aquest de col·legial, com jo'n dic, es sols per a quan s'en és de col·legial, i per mai més de la vida: d'aquí son desequilibri quan se vol convertir inutilment en amor d'home i que porta amb sa caiguda l'infantil desengany que sols troba conçol plorant-lo en silenci fins que s'adona qui'l sofrí de que es arribat als temps virils: Ella hi arribà primer; si no hagués sigut ella hauria estat a segur jo qui hi hauria posat fi.

El present es tot altre que aquell; el d'are es d'home, es tot altruisme. Es aquell que tot ho cambia quan es ver. ¿Recordes aquest estiu passat que una tarde, en mon taller, te vaig dir mostrant-te una eina:—Amic, he comprat aquesta *clau*.—I tu digueres:—¿Aixó una clau? ¿i qué pot obrir aixó?—I jo:—Les portes de la pau eterna, de la calma au-

gusta i infinita!...—Tot ho cambia aquest amor d'home. Are estimo la vida com mai l'havia estimada, amic, i sols per ell, per aquest amor; ell m'ha donat les forces que no tenia per a lluitar per ella, la vida. ¡Ai, si un jorn me deixés, tornant-me com abans... sens energies per a la lluita!, perquè, oh, bon amic, tu no sabs que tots els treballs, totes les coses i actes de la vida han d'esser encaminats a un fi a que s'aspiri, a un ideal o altre, i tu ja sabs que fa ben poc temps jo no'n tenia cap d'ideal, estava deprimit fins a no tindre cap aspiració, fins a no perseguir cap fi, ni tant sols el de viurer, casi; i era per això que no tenia forces per a la lluita amb les coses que, com tu ja sabs, sempre m'han vingut adverses...! Are sí; jo les sento les forces que'm dona ell, i lluito ja i vull lluitar *per*, i solament *per a* ell, cosa que per o per a mi no faria; ho faig i ho vull fer sols per a poguer oferir-li'l fruit d'aquesta lluita, si es que n'aribo a sortir vencedor, i si no'n surto i la sort m'es una vegada més adversa i no puc arribar a aquest ideal de front pàlid que per primera vegada a la vida'm poso a perseguir, jo't juro que serà la última vegada que *espero*. ¡Tant hermós com es tindrer una dolça companya amb qui compartir plans i goig! ¡Tant dalitós com és tindrer a qui consagrar les idees, els pensaments i la vida tota! i ¡tant terrible com «era» i «seria» el no tindre cap afecte, cap aspiració i restar en el més dolorós i acre i abrumador oblit que desespera fins portarte a resolució extrema...!

Tu també ho ets d'enamorat ¿oi? Deu te conservi l'amor d'ella eternament i't conservarà la felicitat. Deu te dó salut.

W.R.

De l'Ajuntament

Les malversacions de fondos comuns fetes pels conservadors i jaumistes, són denunciades pel nostre regidor Sr. Lliteras.

La sessió del dia 8 del corrent fou presidida per l'alcalde Guasch, assistint-hi 23 regidors i moltíssim públic, presentant-se interessant, puix que hi havia el Sr. Governador per a disculpar-se de la qüestió del joc, i l'Albafull, que hi és per a despedir-se dels seus companys de consistori, per haver fet la renúncia del càrrec de regidor, degut a ser Diputat electe per Barcelona.

A les set se obri la sessió i després de haver-se aprovat l'acta anterior, el senyor Governador dirigeix la paraula al Consistori, saludant als regidors sens distinció, fent constar que ell sempre està al costat d'aquest Ajuntament i del poble de Tarragona. El motiu que'l porta avui a la sessió, es aclarir algun concepte sobre's l'acord que's va pendre en la darrera sessió respecte a la prohibició del joc, i que l'acord li causà un disgust, i que no titubeja en qualificar-lo de ilegal, mereixedor de amonestació i encare mes, de suspensió per als que'l votaren; i afegí que avans de pendre un acord en públic valia la pena que se li hagués comunicat de una manera oficiosa i que podien tindre la seguretat que ell els hauria atès convenientment, acavant amb l'abús del joc, *abús qual magnitud ignorava, doncs creia que solsament se jugava en determinades societats.*

En Loperena li contestà, dient que agraeix la salutació, en nom de la corporació, i que tindrà en compte els oferiments. Defensa l'acord que's va pendre per unanimitat i es dol de que'l senyor Governador hagués cregut que dit acord el pogués molestar, doncs l'ànima dels regidors no era aquest, sinó senzillament resoldre un assumpte que afecta al estat social i econòmic del poble de Tarragona i com a regidors tenen el deure de vetllar per ell.

Virgili, en nom de la majoria, contestà al senyor Governador, dient-li que esperava no's donaria per ofès, puix que l'Ajuntament està sempre respectuós per a la primera autoritat.

Parla després l'Ollé (sens dubte per a esmenar lo

que ha dit el seu quefe senyor Virgili), i diu que hi intervingué per lo de la Tómbola i que com es industrial ne protestà pel perjudici que'ls hi feia a la classe. (Aquest home no sab que'l primer que'n va protestar de la Tómbola va esser el Centre Industrial. Quanta ignorancia i patulancia!)

El senyor Governador abandonà, tot seguit, el saló, després de haver confesat novament *que ignorava que'l abús hagués alcançat la proporció que s'ha dit.*

Se entrà després a l'orde del dia i es presentà a la aprovació del Consistori un compte pels treballs de construcció de una clavaguera al Passeig Saavedra, i el nostre regidor Lliteras demanà la paraula per a impugnar aquest compte i amb datos que té a la vista fa càrrecs a certs individus de la Comissió de Foment, puix que per a fer aquestes obres, quin cost es de més de 1.000 pessetes, no se ha complert cap tràmit i per tant se ha comès una ilegalitat. Com sigui que aquestes obres se han fet sense l'acord de la Comissió ni el de l'Ajuntament, demana que aquest compte de tubus, que importa 568'35 pessetes, que torni a la Comissió, i després de demanar explicacions per haver-se fet això a espatlles de algun individu de la Comissió, presentà la següent proposició verbal:

1.er Que s'acordi la urgencia,

2.^{on} Que quedin en suspens les obres de la clavaguera del Passeig de Saavedra,

3.er Que per la Comissió de Foment es fassi el pressupost i dictamen per a presentarlo a l'Ajuntament, i

4.^{rt} Que s'obri una informació per a exigir responsabilitats.

Com que'l president de la Comissió de Foment, el jaumiste senyor Armengol, ha escorregut el bulto, fugint del saló al veure caure la pedregada que's presentava, pren la paraula Nadal, dient que li extranya molt lo que ha dit Lliteras, doncs ell creu que està acordat per la Comissió.

L'Ollé també fa lo mateix (vols callar), i diu que's va acordar un dia que Lliteras no hi devia anar, i que si no se ha presentat el degut dictamen serà per distracció, lo que no implica culpa per a cap regidor. (De aont ho ha tret això?).

En Lliteras per a refutà aquestes falsetats fa l'història del assumpte i diu que ell amb dos anys i quatre mesos que es de la Comissió no hi ha faltat mai, cosa que no poden dir els altres, com se pod veure en el llibre de actes de la Comissió i per tant es una pura invenció això de l'acord, ja que no's pod acordar la construcció de aquesta clavaguera puix fora una injusticia per haver-se'n de construir-ne altres mes necessaries que aquesta, i com que se ha faltat a la llei, l'Ajuntament no pod ni deu de tolerar se fassin lleugereres d'aquesta classe, doncs desdiu de la serietat de la corporació, posant de relleu el grau de capacitat de certs individus que ostenten el càrrec de Regidor.

Nadal insisteix en lo que ha dit avans, i Nin aludeix a Larín perquè diu que es propietari de una casa del Passeig de Saavedra, aont se ha construït ilegalment la clavaguera.

Aprofitant la acasió (que estava a punt de caramelo) En Ventosa fa un gros elogi de la hermosa fiscalització que fa En Lliteras, a qui felicita, i arremet una tanda d'acusacions a la majoria, demanant se obri una informació per una comissió especial i recull la alusió de Nin.

Nadal protesta de la insidia llençada contra Larín (ai!, pobret!) i Ventosa diu que ell no ha fet res mes que recullir una acusació formulada per En Nin.

Vallvé se dirigeix als elements sensats de la majoria, per a que cridin a l'orde a algun dels seus individus, puix un dia va ésser En Nadal qui abusant del càrrec defensà a una clienta seva, amb motiu de una cédula de *pobresa*, i avui es En Larín el que resulta envolicat en un assumpte que favoreix els seus interessos particulars.

Nadal vol fer manifestacions, però el públic fa xibarrí, no'l deix parlar i en canvi demana que enraoni Larín, qui te la mirada ficsa envers les rajoles i la seva cara canvia mes colors que no hi ha a l'Arc de S. Martí. Nadal insisteix en volguer parlar, cosa que no ho permet el president per entendre que no se li ha fet cap acusació, i considerant-se atropen-

llat (?) en el seu dret de defensa, surt del saló seguit de tots els seus companys de majoria, conservadors i carlins.

Queden en el saló els republicans i populars i se acorda nomenar als senyors Virgili, Lliteras i Nin per a formar la comissió investigadora proposada.

Lo succeït es un cas nou dins la vida municipal, doncs no té precedents de que una majoria abandoni els seus llocs, ja que per alguna cosa constitueixen majoria, i per a no fer-la servir no calia que Larín i altres haguessin gastat sos capdals per a surtir regidors.

Are que Tarragona vegi la manera de obrar dels conservadors i jaumistes, a la vegada que's fassi càrrec de la feina que fant les minories, feina de fiscalització, lo que mes se necessita a l'Ajuntament, i mes quan hi ha una majoria de *tan alt* nivell intel·lectual com la de are.

Continuà, després, la orde del dia entaulant-se un debat respecte al enllumenament, intervinent-hi Cavallé, Albafull, Ventosa i Nin, acordant-se el que es quedi damunt la taula.

Nin aplaçà la seva moció, sobre'l projecte de portada d'aigua, per a un altre dia.

I, finalment, l'Albafull presentà un escrit manifestant que reusa el càrrec de regidor per haver sigut elegit diputat a Corts i pronuncià un bell discurs de despedida, manifestant que ha sigut elegit diputat per Barcelona, emprò que, a la vegada, pod dir-se que ho serà també per a Tarragona, puix que sempre i en tots moments treballarà per al bé de la nostra ciutat.

Guasch, Loperena, Cavallé, Ventosa i Lliteras li contestaren agraint tots ells les manifestacions fetes per l'Albafull, àdhuc que sentint la seva sortida del Consistori, desitjant-li prosperitats en la seva carrera política.

Darrerament, l'Albafull agrai a tots ses sentides paraules, donant-se a continuació per acavada la sessió. Eren les deu i mitja.

NOVES

La esposa eel nostre bon amic i consoci En Josep Ramon, ha donat a llum amb molta felicitat, a un hermós i robust nen, continuant tan la mare com el recent nascut, amb perfecta salut. Els hi enviém la nostra mes choral enhorabona.

El quadern de la *Lectura Popular* corresponen a la present setmana, publica «Contes i Croquis» del conegut i celebrat escriptor, l'Alfons Maseras.

L'éxit que déiem obtindria la projecció de la artística pel·lícula «Christus», fou mes gros de lo que preveiem puix que's comptaren en plens a vessar en totes les sessions que durant els cinc dies se projectà. Ne pod restar orgullosa la nova empresa del «Coliseo Mundial».

Per a ahir i avui, està anunciat el debut dels artistes enciclopèdics «Les Selma», qual fama de que venen precedits es gran, poguent-se citar el que és un dels pocs números de varietés que han actuat 30 dies consecutius en el Saló Doré de Barcelona. L'espectacle de «Les Selma» dura mitja hora, dividit en quatre parts.

Completarán aquestes sessions un escullit programa de pel·lícules, entre elles la de l'artista dramàtica italiana Hesperia, titulada «A la guardia de Su Majestad».

Per al pròxim dimars, dia 16, se anuncia la estrena de la colosal film, de 2.500 metres, «Marcela», de la serie Hesperia.

Tarragona : Imp. Llorens i Cabré : Fortuny, 4

ANTIGUA CERRALLERIA - de la -
Vda. de Baldomer Baró
Plaça del Rei, 7 i 10

Se construeixen tota classe de panys de seguretat, bàscules, romanes, portes ondulades, i tot el ram de cerralleria artística, etc., baix la direcció den

PAURUIZ

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscrita en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ

*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers. de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissabte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

DE
JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany: Escribanies: Plumes Stilogràfiques: Pesa-carries: Copiadors, etc.: Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat: Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

FERRETERIA MALLOL

Bateria de cuina :: Eines de totes classes :: Articles per a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos — — Articles per a Sports

Sant Agustí, 9 i 11. — Tarragona

Sastreria Novitat

LLUIS MONTSERRAT

PORTALET, 1

PLASSA DE LA FONT, 51

TARRAGONA

PERE SIMÓ ROMEU

ESPECIALISTA EN ENFERMETATS DE LA BOCA I DENTS

Curació de la cariè dentaria i abturacions en plata, platino, marfil: Orificacions: Treball d'escola americana: Ponts, corones, pivots, dent espiga: Dents i dentadures de totes classes i preus: Cirurgia i tractament pràctic-modern per a la curació de les enfermetats de la boca i extraccions.

CONSULTA tots els dies, de 9 del matí a les 4 de la tarda, menys els divendres.

RAMBLA SANT JOAN, 53, PRAL.

TARRAGONA

AL DIA

Rambla de Sant Joan, 40

NOVITATS

BISUTERIA

PERFUMERIA

BRODATS

ROBA BLANCA FETA

CORBATES

GUANTS

COLLS I PUNYS

BANOS I STORS

HIMALAYA

El rei dels
 licors estomacals

FABRICANTS:

Fills de Joan Vilá Granada

MARCA REGISTRADA

Gran Diploma d'Honor en
 l'Exposició
 de Buenos Aires.

Demanèulo en els cafès i pasteleries

Indicat per a casaments,
 batetjos i banquets

Continental

Stock

Accessoris i peçes soltes per a

Bicicletes,
 Motocicletes
 i Automovils

Oils lubricants, betzines i bujtes.
 Vulcanització i venda de Neumàtics i càmares per a tota classe de Autos

Despatx i Exposició: MASDEU i C.^a

Unió, 32 :: Teléfon 156

TARRAGONA

Casa Lliteras

Recomana al públic
 sos acreditats Cafés

Torrefacció diària

Gran assortit de articles
 del ram de ultramarins.

Garantia absoluta amb la
 qualitat dels seus gèneros.

Servei a domicili

MAJOR, 3

TARRAGONA

Francisco

Potau

Calçat fet
 i a la mida

Rambla S. Joan, 52

TARRAGONA

COLMADO CENTRAL

FREDERIC MIRET

Fruites fresques, embutits, flames, conserves, vins, xampanyes :: i tota classe de comestibles ::

UNIÓ, 28 — TELEFON 245

TARRAGONA

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

Corbates i articles per a home

GILBERT GERMANS

PREUS BARATOS

JOAN ESBERT

FARMACÈUTIC

UNIÓ, 22

FRANCISCO COCA

Lo millor en comestibles

RAMBLA DE CASTELAR, 24

MENJADORS DEL JARDÍ

FRANCISCO LÓPEZ

AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16

TARRAGONA

Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en endavant i a la carta.

Hospedatges per temporada a preus convencionals.

: Habitacions amb llum elèctrica :

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape Juice Co. L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescència

Se ven per tot arreu

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopèdics

(TRENCATS)

Molts son els qui venen braguers, emprò molt pocs saben construir-ne. Costa col·locar un braguer, però moltíssim costa construir-lo, doncs avans que col·locarlo bé es indispensable sapignerlo construir, perquè sense la ciencia i pràctica de construcció mai pot adquirir-se la de col·locació.

El BRAGUER-ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el més pràctic i modern per a la retensió i curació de les hernies per cròniques i rebel·des que siguin. Grans existències de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la infància i tot la concèrrent a Cirurgia i Ortopèdia.

ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAIXES VENTRALS

CASA MONTSERRAT - UNIÓ, 34 - TARRAGONA